

สถานการณ์การผลิตและการค้าปลานิลและผลิตภัณฑ์ในช่วง 9 เดือนแรก ปี 2562

เกวลิน หนูฤทธิ์
กลุ่มเศรษฐกิจการประมง
กองนโยบายและยุทธศาสตร์พัฒนาการประมง

1. สถานการณ์การผลิต

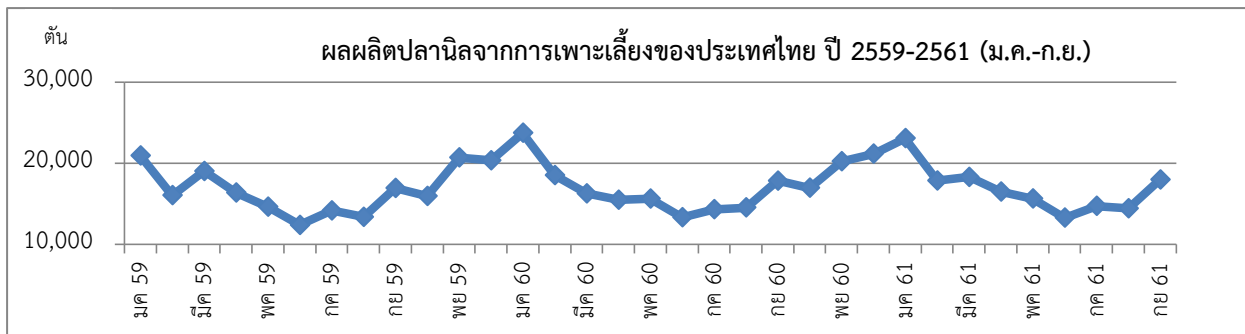
ข้อมูลเบื้องต้นผลผลิตปลานิลจากการเพาะเลี้ยงในช่วง 9 เดือนแรก ปี 2562 ปริมาณ 156,720 ตัน ลดลงร้อยละ 2.3 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีที่ผ่านมา (ตารางที่ 1 และภาพที่ 1) เนื่องจากประสบภัยแล้งเร็วตั้งแต่ต้นปีปลายเดือนกุมภาพันธ์ และคาดว่าจะยาวนานกว่าปีที่ผ่านมา สำหรับข้อมูลปริมาณผลผลิตทั้งปี 2562 คาดว่าอยู่ที่ 208,635 ตัน ลดลงเล็กน้อย ร้อยละ 1.3 เมื่อเทียบกับปี 2561 เนื่องจากประสบภัยแล้งทั้งภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้ ส่งผลให้ปริมาณน้ำในเขื่อน อ่างเก็บน้ำ และแหล่งน้ำตามธรรมชาติ มีน้อยกว่าในปีที่ผ่านมา ประกอบกับช่วงเดือนสิงหาคมถึงกันยายน เกษตรกรประสบกับพายุโพดุลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือในบางจังหวัด ส่งผลให้ผลผลิตปลานิลเสียหาย ทำให้ภาพรวมผลผลิตปลานิลระดับประเทศลดลง

ตารางที่ 1 ปริมาณผลผลิตปลานิลจากการเพาะเลี้ยง ปี 2561-2562 (ม.ค.-ก.ย.)

(หน่วย : ตัน)

เดือน	2561	2562	%Δ 62/61	%Δ 62
ม.ค.	23,059	15,868	-31.2%	-13.3%
ก.พ.	20,986	15,929	-24.1%	0.4%
มี.ค.	15,875	19,354	21.9%	21.5%
เม.ย.	17,139	19,155	11.8%	-1.0%
พ.ค.	16,493	19,150	16.1%	-0.03%
มิ.ย.	18,825	19,830	5.3%	3.6%
ก.ค.	16,211	17,974	10.9%	-9.4%
ส.ค.	16,108	17,290	7.3%	-3.8%
ก.ย.	15,750	12,170	-22.7%	-29.6%
ต.ค.	15,078			
พ.ย.	17,533			
ธ.ค.	18,311			
รวม	211,368	156,720		
ไตรมาสที่ 1	59,920	51,151	-14.6%	0.4%
ไตรมาสที่ 2	52,457	58,135	10.8%	13.7%
ไตรมาสที่ 3	48,069	47,434	-1.3%	-18.4%
ไตรมาสที่ 4	50,922			

ที่มา : ข้อมูลผลผลิตเบื้องต้นรายปี 2560-2561 จากคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพข้อมูลด้านการเกษตร (กรมประมงร่วมกับสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร) ทั้งนี้กรมประมงนำมากระจายเป็นรายเดือนจากการประเมินลูกพันธุ์ ณ กันยายน 2562

ภาพที่ 1 ปริมาณผลผลิตจากการเพาะเลี้ยงปลานิล ปี 2559-2562 (ม.ค.-ก.ย.)

2. สถานการณ์ราคา

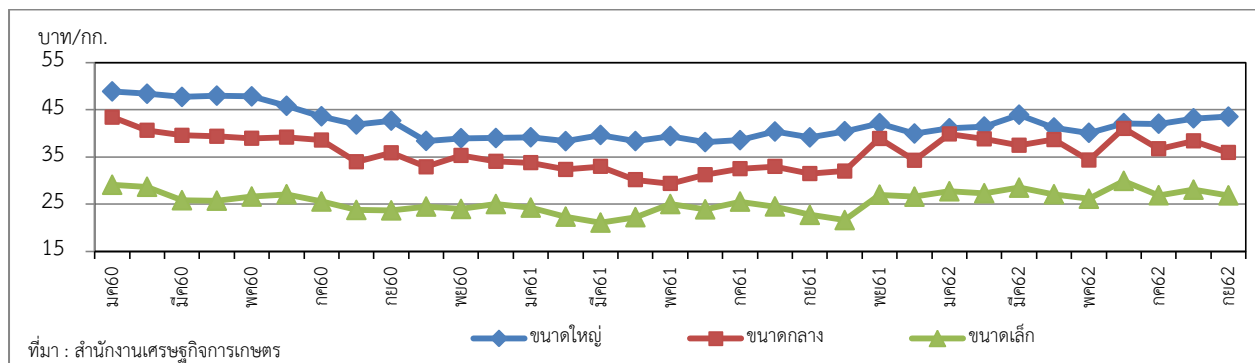
2.1 ราคาที่เกษตรกรขายได้หน้าฟาร์ม

ราคาเฉลี่ยที่เกษตรกรขายได้หน้าฟาร์มภาคกลางในช่วง 9 เดือนแรกปี 2562 ปลานิลขนาดเล็ก 27.60 บาท/กก. ขนาดกลาง 37.92 บาท/กก. และขนาดใหญ่ 42.08 บาท/กก. โดยทุกขนาดมีการปรับตัวเพิ่มขึ้น ร้อยละ 17.4, 19.0 และ 7.9 ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีที่ผ่านมา เนื่องจากปริมาณผลผลิตลดลงจากที่ประสบกับภัยแล้งที่มาเร็วและคาดว่าจะยาวนานกว่าปีที่ผ่านมา (ตารางที่ 2 และภาพที่ 2) สำหรับราคาปลานิลทั้งปี 2562 คาดว่าน่าจะปรับตัวดีขึ้น หลังจากที่ตกต่ำอย่างต่อเนื่องในช่วง 2 ปีที่ผ่านมา

ตารางที่ 2 ราคาปลานิลที่เกษตรกรขายได้หน้าฟาร์ม ภาคกลาง ปี 2561-2562 (ม.ค.-ก.ย.)

หน่วย : บาท/กก.

เดือน	ขนาดเล็ก (5 ตัวขึ้นไป/กก.)			ขนาดกลาง (3-4 ตัว/กก.)			ขนาดใหญ่ (1-2 ตัว/กก.)		
	2561	2562	%Δ62/61	2561	2562	%Δ62/61	2561	2562	%Δ62/61
ม.ค.	24.25	27.71	14.3%	33.78	39.87	18.0%	39.16	41.07	4.9%
ก.พ.	22.33	27.29	22.2%	32.33	38.82	20.1%	38.34	41.44	8.1%
มี.ค.	21.07	28.48	35.2%	33.00	37.47	13.5%	39.65	43.95	10.8%
เม.ย.	22.22	27.08	21.9%	30.17	38.67	28.2%	38.36	41.23	7.5%
พ.ค.	25.00	26.13	4.5%	29.37	34.33	16.9%	39.43	40.11	1.7%
มิ.ย.	23.88	29.92	25.3%	31.22	41.04	31.5%	38.14	42.16	10.5%
ก.ค.	25.52	26.87	5.3%	32.50	36.73	13.0%	38.55	42.04	9.1%
ส.ค.	24.50	28.05	14.5%	32.99	38.40	16.4%	40.38	43.18	6.9%
ก.ย.	22.71	26.84	18.2%	31.46	35.94	14.2%	39.14	43.54	11.2%
ต.ค.	21.60			31.99			40.45		
พ.ย.	27.00			38.90			42.15		
ธ.ค.	26.57			34.28			39.96		
เฉลี่ย	23.89	27.60		32.67	37.92		39.48	42.08	
ไตรมาสที่ 1	22.55	27.83	23.4%	33.04	38.72	17.2%	39.05	42.15	7.9%
ไตรมาสที่ 2	23.70	27.71	16.9%	30.25	38.01	25.7%	38.64	41.17	6.5%
ไตรมาสที่ 3	24.24	27.25	12.4%	32.32	37.02	14.6%	39.36	42.92	9.1%
ไตรมาสที่ 4	25.06			35.06			40.85		

ภาพที่ 2 ราคาปลานิลที่เกษตรกรขายได้หน้าฟาร์ม ภาคกลาง ปี 2560-2562 (ม.ค.-ก.ย.)

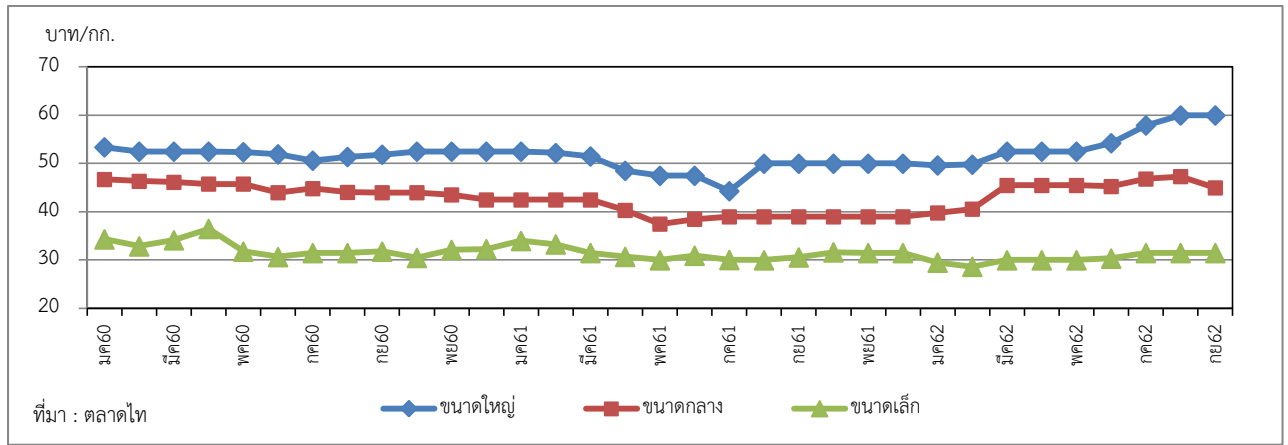
2.2 ราคาขายส่ง

ราคาขายส่ง ณ ตลาดไท ช่วง 9 เดือนแรก ปี 2562 ปลานิลขนาดเล็กอยู่ที่ระดับ 30.34 บาท/กก. ขนาดกลาง 44.59 บาท/กก. และขนาดใหญ่ 54.35 บาท/กก. โดยขนาดเล็กปรับตัวลดลงร้อยละ 2.9 ขณะที่ขนาดกลางและขนาดใหญ่ปรับตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 11.2 และ 10.1 ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีที่ผ่านมา ทั้งนี้ราคาปลานิลขนาดกลางและขนาดใหญ่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากเป็นขนาดที่ตลาดผู้บริโภคมีความต้องการสูง (ตารางที่ 3 และภาพที่ 3)

ตารางที่ 3 ราคาขายส่ง ปี 2561-2562 (ม.ค.-ก.ย.)

หน่วย : บาท/กก.

เดือน	ขนาดเล็ก (5 ตัวขึ้นไป/กก.)			ขนาดกลาง (3-4 ตัว/กก.)			ขนาดใหญ่ (1-2 ตัว/กก.)		
	2561	2562	%Δ62/61	2561	2562	%Δ62/61	2561	2562	%Δ62/61
ม.ค.	34.00	29.52	-13.2%	42.50	39.81	-6.3%	52.50	49.65	-5.4%
ก.พ.	33.29	28.66	-13.9%	42.50	40.59	-4.5%	52.21	49.80	-4.6%
มี.ค.	31.50	30.00	-4.8%	42.50	45.50	7.1%	51.50	52.50	1.9%
เม.ย.	30.72	30.00	-2.3%	40.33	45.50	12.8%	48.53	52.50	8.2%
พ.ค.	30.00	30.00	0.0%	37.50	45.50	21.3%	47.50	52.50	10.5%
มิ.ย.	30.95	30.35	-1.9%	38.50	45.27	17.6%	47.50	54.25	14.2%
ก.ค.	30.07	31.50	4.8%	39.00	46.83	20.1%	44.31	57.92	30.7%
ส.ค.	30.00	31.50	5.0%	39.00	47.34	21.4%	50.00	60.00	20.0%
ก.ย.	30.60	31.50	2.9%	39.00	45.00	15.4%	50.00	60.00	20.0%
ต.ค.	31.65			39.00			50.00		
พ.ย.	31.50			39.00			50.00		
ธ.ค.	31.50			39.00			50.00		
เฉลี่ย	31.32	30.34		39.82	44.59		49.50	54.35	
ไตรมาสที่ 1	32.93	29.39	-10.7%	42.50	41.97	-1.3%	52.07	50.65	-2.7%
ไตรมาสที่ 2	30.56	30.12	-1.4%	38.78	45.42	17.1%	47.84	53.08	11.0%
ไตรมาสที่ 3	30.22	31.50	4.2%	39.00	46.39	18.9%	48.10	59.31	23.3%
ไตรมาสที่ 4	31.55			39.00			50.00		

ภาพที่ 3 ราคาขายส่งปุ๋ยอินทรีย์ ๓ ขนาด ตลาดไท ปี 2560-2562 (ม.ค.-ก.ย.)

2.3 ราคาขายปลีก

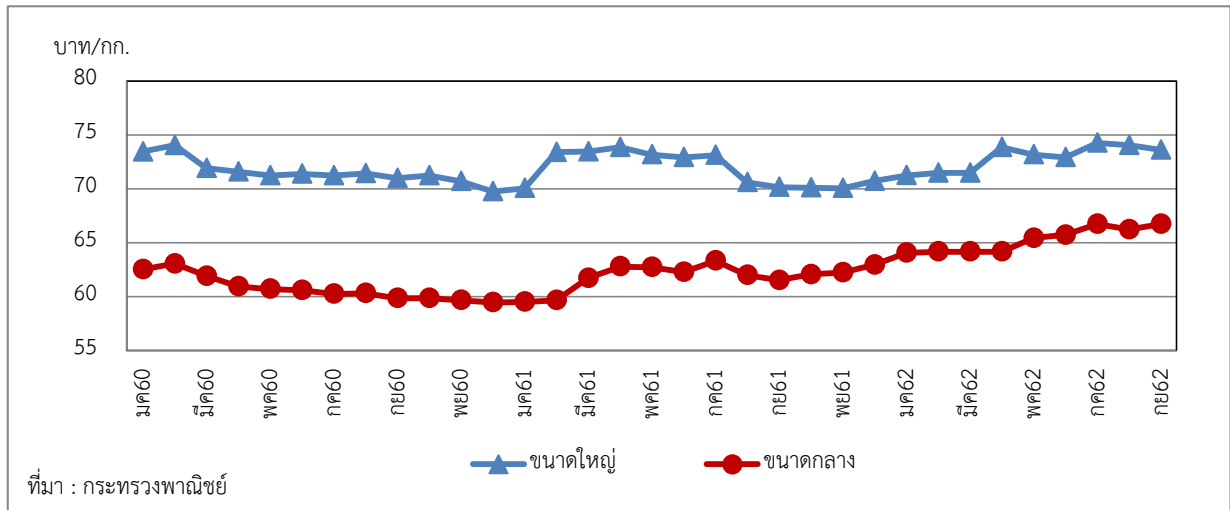
ราคาขายปลีกที่ผู้บริโภคซื้อ ณ ตลาดกรุงเทพมหานครในช่วง 9 เดือนแรก ปี 2562 ปุ๋ยอินทรีย์ขนาดกลาง 65.27 บาท/กก. และปุ๋ยอินทรีย์ขนาดใหญ่ 72.66 บาท/กก. โดยทั้งสองขนาดปรับตัวปรับตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.5 และ 3.7 ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีที่ผ่านมา (ตารางที่ 4 และภาพที่ 4)

ตารางที่ 4 ราคาขายปลีก ปี 2561-2562 (ม.ค.-ก.ย.)

หน่วย : บาท/กก.

เดือน	ขนาดกลาง (3-4 ต้ว/กก.)			ขนาดใหญ่ (1-2 ต้ว/กก.)		
	2561	2562	%Δ62/61	2561	2562	%Δ62/61
ม.ค.	59.52	64.07	7.6%	70.07	71.26	1.7%
ก.พ.	59.67	64.18	7.6%	73.40	71.48	-2.6%
มี.ค.	61.72	64.18	4.0%	73.45	71.48	-2.7%
เม.ย.	62.80	64.18	2.2%	73.86	71.48	-3.2%
พ.ค.	62.74	65.43	4.3%	73.19	73.02	-0.2%
มิ.ย.	62.28	65.72	5.5%	72.93	73.29	0.5%
ก.ค.	62.34	66.74	7.1%	73.14	74.27	1.5%
ส.ค.	62.00	66.23	6.8%	70.61	74.05	4.9%
ก.ย.	61.52	66.74	8.5%	70.17	73.62	4.9%
ต.ค.	62.06			70.12		
พ.ย.	62.24			70.07		
ธ.ค.	62.95			70.72		
เฉลี่ย	61.82	65.27		71.81	72.66	
ไตรมาสที่ 1	60.30	64.14	6.4%	72.31	71.41	-1.2%
ไตรมาสที่ 2	62.61	65.11	4.0%	73.33	72.60	-1.0%
ไตรมาสที่ 3	61.95	66.57	7.5%	71.31	73.98	3.7%
ไตรมาสที่ 4	62.42			70.30		

ที่มา : <http://www.price.moc.go.th>

ภาพที่ 4 ราคาขายปลีกปลานิล ณ ตลาดกรุงเทพมหานคร ปี 2560-2562 (ม.ค.-ก.ย.)

3. สถานการณ์การค้าของประเทศไทย

3.1 การส่งออก

ปริมาณการส่งออกปลานิลและผลิตภัณฑ์ของประเทศไทยในช่วง 9 เดือนแรก ปี 2562 ปริมาณ 7,603.1 ตัน คิดเป็นมูลค่า 275.1 ล้านบาท ทั้งปริมาณและมูลค่าลดลง 8.9% และ 8.2% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีที่ผ่านมา รูปแบบผลิตภัณฑ์ปลานิลที่ส่งออกมากที่สุด คือ ปลานิลทั้งตัวแช่แข็ง คิดเป็นสัดส่วน 69.0% ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมด รองลงมา คือ ปลานิลสดแช่เย็น 13.0% ปลานิลมีชีวิต 9.6% และเนื้อปลานิลแช่แข็ง 8.4% ตามลำดับ (ตารางที่ 5 และภาพที่ 5) โดยมีตลาดหลัก คือ กลุ่มประเทศตะวันออกกลาง 38.9% กลุ่มอาเซียน 22.6% กลุ่มประเทศสหภาพยุโรป 16.3% สหรัฐอเมริกา 14.2% ไต้หวัน 2.4% และประเทศอื่นๆ 5.6% (ภาพที่ 6) สำหรับในปี พ.ศ. 2562 คาดว่าการส่งออกปลานิลจะลดลง เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้าชะลอตัว ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อกำลังการซื้อ ประกอบกับค่าเงินบาทแข็งค่าอย่างต่อเนื่อง มีผลกระทบต่อขีดความสามารถในการแข่งขันการส่งออกของไทย ทำให้ราคาปลานิลไทยสูงกว่าเมื่อเทียบกับประเทศคู่แข่ง ดังนั้นไทยควรมองหาตลาดใหม่ๆ เพิ่มเติม เช่น ตลาดในกลุ่มอาเซียน และตลาดที่มีแนวโน้มเพิ่มการบริโภคปลานิล เช่น เม็กซิโก ซาอุดีอาระเบีย แคนาดา โทติวัตัวร์ และรัสเซีย เป็นต้น

ตารางที่ 5 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกปลานิลของประเทศไทย ปี 2561-2562 (ม.ค.-ก.ย.)

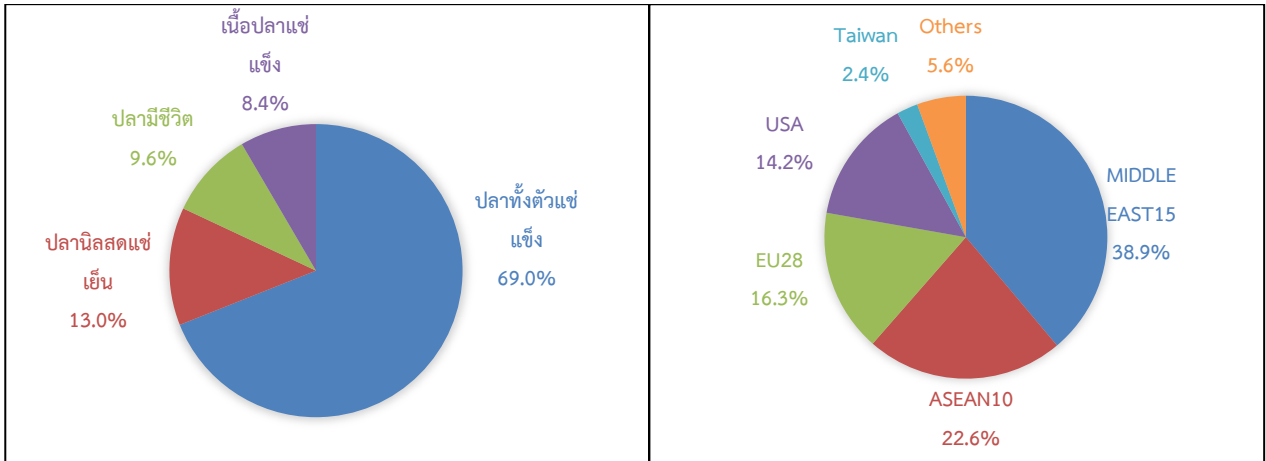
ปริมาณ : ตัน, มูลค่า : ล้านบาท

ลำดับที่	รายการ	2561		2561 (ค1-9)		2562 (ค1-9)		% การเปลี่ยนแปลง	
		ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
1	ปลาทั้งตัวแช่แข็ง	6,674.1	308.2	5,060.8	233.1	4,244.3	189.9	-16.1%	-18.5%
2	เนื้อปลาแช่แข็ง	116.2	15.9	91.9	12.0	177.8	23.2	93.5%	93.3%
3	ปลาสดแช่เย็น	3,746.2	48.6	2,953.0	39.3	2,561.4	35.8	-13.3%	-8.9%
4	ปลามีชีวิต	312.0	20.6	238.4	15.3	619.6	26.2	159.9%	71.2%
รวม		10,848.5	393.3	8,344.1	299.7	7,603.1	275.1	-8.9%	-8.2%

ที่มา : กลุ่มวิเคราะห์การค้าสินค้าประมงระหว่างประเทศ กองนโยบายและยุทธศาสตร์พัฒนาการประมง ประมวลข้อมูลจากกรมศุลกากร

รหัสพิกัดพลาณิลและผลิตภัณฑ์ :

03019940003	พลาณิลมีชีวิต	03027100001	พลาณิลทั้งตัวแช่เย็น	03032300000	พลาณิลทั้งตัวแช่แข็ง
03043100001	เนื้อพลาณิลฟิลเลแช่เย็น	03045100002	เนื้อพลาณิลแบบอื่นๆแช่เย็น	03046100000	เนื้อพลาณิลฟิลเลแช่แข็ง
03049300003	เนื้อพลาณิลแบบอื่นๆแช่แข็ง	03055990003	พลาณิลแห้งไม่รมควัน		

ภาพที่ 5 สัดส่วนมูลค่ารูปแบบผลิตภัณฑ์พลาณิลไทยส่งออกปี 2562 (ต1-9) ภาพที่ 6 สัดส่วนมูลค่าส่งออกพลาณิลไทยไปยังประเทศต่างๆปี 2562 (ต1-9)

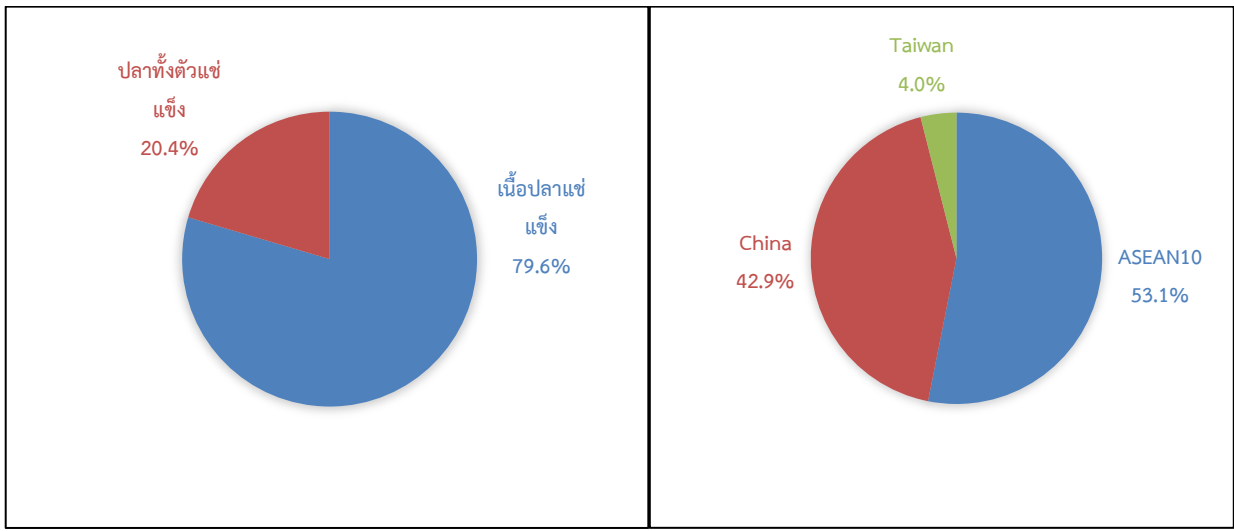
3.2 การนำเข้า

ปริมาณการนำเข้าพลาณิลและผลิตภัณฑ์ของประเทศไทยในช่วง 9 เดือนแรก ปี 2562 มีปริมาณ 943.3 ตัน คิดเป็นมูลค่า 90.9 ล้านบาท โดยปริมาณเพิ่มขึ้นร้อยละ 14.7 แต่มูลค่าลดลง 11.9% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีที่ผ่านมา แสดงให้เห็นว่าราคานำเข้าสินค้าพลาณิลมีราคาถูกลง จึงมีการนำเข้าเพิ่มขึ้น ในรูปแบบดังนี้ เนื้อพลาณิลแช่แข็ง ร้อยละ 79.6 และพลาณิลทั้งตัวแช่แข็ง ร้อยละ 20.4 ของมูลค่านำเข้าทั้งหมด (ตารางที่ 6 และภาพที่ 7) โดยมีตลาดนำเข้าหลักจากกลุ่มประเทศอาเซียน 53.1% ประเทศจีน 42.9% และไต้หวัน 4.0% ตามลำดับ (ภาพที่ 8)

ตารางที่ 6 ปริมาณและมูลค่าการนำเข้าพลาณิลของประเทศไทย ปี 2561–2562 (ม.ค.-ก.ย.)

ลำดับที่	รายการ	2561		2561 (ต1-9)		2562 (ต1-9)		% การเปลี่ยนแปลง	
		ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
1	เนื้อพลาณิลแช่แข็ง	672.4	116.5	522.5	91.1	434.6	72.3	-16.8%	-20.6%
2	พลาณิลแช่แข็ง	464.2	18.7	299.7	12.1	508.7	18.6	69.7%	53.7%
3	พลาณิลสดแช่เย็น	0.5	0.01						
รวม		1,137.1	135.2	822.2	103.2	943.3	90.9	14.7%	-11.9%

ที่มา : กลุ่มวิเคราะห์การค้าสินค้าประมงระหว่างประเทศ กองนโยบายและยุทธศาสตร์พัฒนาการประมง ประมวลข้อมูลจากกรมศุลกากร

ภาพที่ 7 สัดส่วนมูลค่ารูปแบบผลิตภัณฑ์ปลานิลไทยนำเข้า ปี 2562 (ต1-9) ภาพที่ 8 สัดส่วนมูลค่าการนำเข้าปลานิลจากประเทศต่างๆ ปี 2562 (ต1-9)

4. ปัญหาอุปสรรค

4.1 สายพันธุ์ปลานิลที่มีคุณภาพดีมีไม่เพียงพอกับความต้องการของเกษตรกร ขาดแคลนสายพันธุ์ปลานิลในช่วงที่มีอัตราการฟักไข่ได้ปริมาณน้อย เช่น ช่วงอุณหภูมิสูงมากในฤดูร้อน และช่วงอุณหภูมิต่ำในฤดูหนาว

4.2 การผลิตยังขาดระบบบริหารจัดการที่ดีตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดี (GAP) ตั้งแต่โรงเพาะฟัก การอนุบาล ตลอดจนถึงกระบวนการเลี้ยงปลานิล ส่งผลให้จำนวนฟาร์มปลานิลที่ได้มาตรฐาน (GAP) มีน้อย อีกทั้งเกษตรกรขาดแรงจูงใจที่จะพัฒนาฟาร์มให้ได้มาตรฐาน เนื่องจากราคาจำหน่ายปลานิลที่ได้มาตรฐานไม่ได้มีราคาสูงขึ้น

4.3 การขาดแคลนเงินทุนหมุนเวียนของเกษตรกรรายย่อย จึงยังคงมีการเลี้ยงรูปแบบเดิม และขาดทักษะในการแปรรูปและการตลาด ส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้ต่ำ

4.4 การรวมกลุ่มของเกษตรกรยังไม่สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการต่อรองเรื่องราคาจำหน่ายผลผลิต เนื่องจากยังขาดทักษะการจัดการด้านการตลาดในเชิงธุรกิจต้องมีการบริหารการผลิตให้ได้ปริมาณและคุณภาพตามที่ตลาดต้องการ

4.5 ปัญหาผลผลิตปลานิลล้นตลาดในช่วงปี 2560-2561 เนื่องจากเกษตรกรลงปลูกปลาพร้อมๆกัน ส่งผลให้ผลผลิตปลานิลออกมาพร้อมกัน ทำให้ราคาปลานิลตกต่ำ

4.6 สินค้าปลานิลส่วนใหญ่บริโภคภายในประเทศร้อยละ 95 และส่งออกเพียงร้อยละ 5 ในรูปปลานิลทั้งตัวแช่แข็ง ซึ่งมีขนาดเล็กมูลค่าต่ำ และมีส่วนแบ่งตลาดสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นผู้บริโภครายใหญ่ของโลกในอัตราที่ต่ำเพียงร้อยละ 1 ของมูลค่าสินค้าปลานิลทั้งหมดที่สหรัฐนำเข้า

5. แนวทางบริหารจัดการ

เพื่อแก้ไขปัญหาของสินค้าปลานิล กรมประมงได้มีการดำเนินการ ดังนี้

5.1 จากการประชุมคณะกรรมการบริหารจัดการกลุ่มสินค้าประมง เมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2562 ณ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีมติให้คงปริมาณสินค้าปลานิลให้อยู่ในระดับประมาณ 200,000 ตันต่อปี เพื่อป้องกันมิให้ผลผลิตออกมาล้นตลาดจนกระทบต่อราคา

5.2 กรมประมงมีการพัฒนาสายพันธุ์จิตรลดา 3 ซึ่งเป็นสายพันธุ์ที่มีคุณภาพดี และเกษตรกรมีความต้องการ กรมประมงจึงเร่งดำเนินการผลิตพ่อแม่พันธุ์ที่มีคุณภาพให้โรงเพาะฟักทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อผลิตลูกพันธุ์คุณภาพดีแก่เกษตรกรต่อไป

5.3 กรมประมงได้ดำเนินโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ (ปลานิล) ตามนโยบายของ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งได้จัดทำมาตั้งแต่ปี 2558-2562 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ลดต้นทุนการเลี้ยง ยกระดับมาตรฐานฟาร์มเลี้ยง และส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกร เพิ่มการแปรรูปให้หลากหลายและให้ได้ มาตรฐานและเป็นที่ต้องการของตลาดเพื่อเพิ่มมูลค่า

5.4 โครงการพัฒนาเกษตรกรเข้าสู่ Smart Farmer เพื่อพัฒนาศักยภาพเกษตรกรด้านการผลิต การแปรรูป และการตลาด ในการประกอบอาชีพการเลี้ยงปลานิล โดยใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ามาช่วย เพื่อเพิ่มผลผลิต ลดต้นทุน การเลี้ยง ส่งเสริมให้เกษตรกรเป็นทั้งผู้เลี้ยง ผู้แปรรูป และจัดจำหน่ายผลผลิต ทั้งนี้ภาครัฐสนับสนุนในรูปแบบเกษตรกร ส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น

5.5 วางแผนการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด เพื่อลดปัญหาราคาคงต่ำ นอกจากนี้ ภาครัฐมีแนวนโยบายการบริหารจัดการผลผลิตสินค้าเกษตรให้สมดุลของตลาด โดยผ่านช่องทางโครงการตลาด ประชากร มีการบูรณาการระหว่างภาครัฐ เอกชน และกลุ่มเกษตรกรในรูปแบบประชารัฐ เพื่อพัฒนาตลาดใหม่ และขยายพื้นที่ตลาดให้เกษตรกรมีแหล่งจำหน่ายผลผลิต

5.6 แผนพัฒนาการเพาะเลี้ยงปลานิล ปี 2563-2567 ประกอบด้วย

1) การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต โดยการพัฒนาเทคโนโลยีการเพาะและปรับปรุงพันธุ์ และ พัฒนาเทคโนโลยีการเลี้ยง พัฒนาสายพันธุ์ปลานิลทนโรคตามฤดูกาลและสายพันธุ์ปลานิลทนเค็ม พัฒนาวัวคขึ้นเพื่อ ป้องกันโรค

2) การสร้างความเข้มแข็งให้แก่เกษตรกรผู้ผลิตสินค้าปลานิล โดยการพัฒนาระบบสารสนเทศ ฐานข้อมูลการเพาะเลี้ยงปลานิล ส่งเสริมให้เกษตรกรเข้าถึงข้อมูลความรู้ข้อมูลด้านการเพาะเลี้ยงปลานิล และผู้บริโภค เข้าถึงข้อมูลแหล่งผลิต โดยใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ (E-learning, Application) และสนับสนุนการรวมกลุ่มและสร้าง เครือข่ายผู้ผลิตสินค้าปลานิล

3) การพัฒนางานวิจัย โดยจัดทำงานวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการเพาะเลี้ยงและปรับปรุงพันธุ์ ส่งเสริมการเลี้ยงที่ให้ผลผลิตสูง ส่งเสริมรูปแบบการเลี้ยงที่ใช้ต้นทุนต่ำ

4) การเพิ่มศักยภาพการตลาดของปลานิล โดยการส่งเสริมภาพลักษณ์และการบริโภคสินค้าปลานิล ทั้งในและต่างประเทศ พัฒนาการแปรรูปเพิ่มมูลค่าสินค้าปลานิล และส่งเสริมการตลาดสินค้าปลานิล

แหล่งข้อมูล :

1. สถิติผลผลิตปลานิล : กลุ่มวิจัยและวิเคราะห์สถิติการประมง, กองนโยบายและยุทธศาสตร์พัฒนาการประมง กรมประมง และคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพข้อมูลด้านการเกษตร ณ มีนาคม 2562

2. ราคาปลานิล : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, ตลาดไท, กระทรวงพาณิชย์

3. สถิติการส่งออกและนำเข้าปลานิลของประเทศไทย : กลุ่มวิเคราะห์การค้าสินค้าประมงระหว่าง ประเทศ, กองนโยบายและยุทธศาสตร์พัฒนาการประมง กรมประมง

4. เอกสารโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่

5. เอกสารประกอบการประชุมคณะอนุกรรมการบริหารจัดการกลุ่มสินค้าประมง

